

ДІЯЛЬНІСТЬ КОРПОРАЦІЙ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Питання для обговорення

- Фінансовий ринок як основа економічного розвитку
- корпорацій.
- Заощадження і інвестиції.
- Міжнародне регулювання фінансового ринку.
- Біржовий ринок акцій.

Фінансовий ринок як основа економічного розвитку корпорацій

Фінансовий ринок — одна зі сфер ринкових економічних відносин. Його специфіка полягає в тому, що предметом купівлі-продажу є фінансові фонди.

Фінансовий ринок являє собою економічний простір, на якому формуються відносини з приводу купівлі-продажу фінансових фондів.

Фінансові фонди спочатку з'являються на ринку у формі заощаджень — тимчасово вільних коштів, вивільнених із процесів виробництва і споживання. Вони акумулюються банківськими і фінансовими інституціями, які перетворюють їх у позичковий капітал з метою його інвестування у фінансові або реальні активи.

Фінансовий ринок

виконує такі функції:

.....

- перетворює заощадження в інвестиції;

.....

- забезпечує економічне зростання через організацію системи нагромадження капіталу;

.....

- забезпечує переливання фінансових фондів з одних галузей економіки усередині країни в інші;

.....

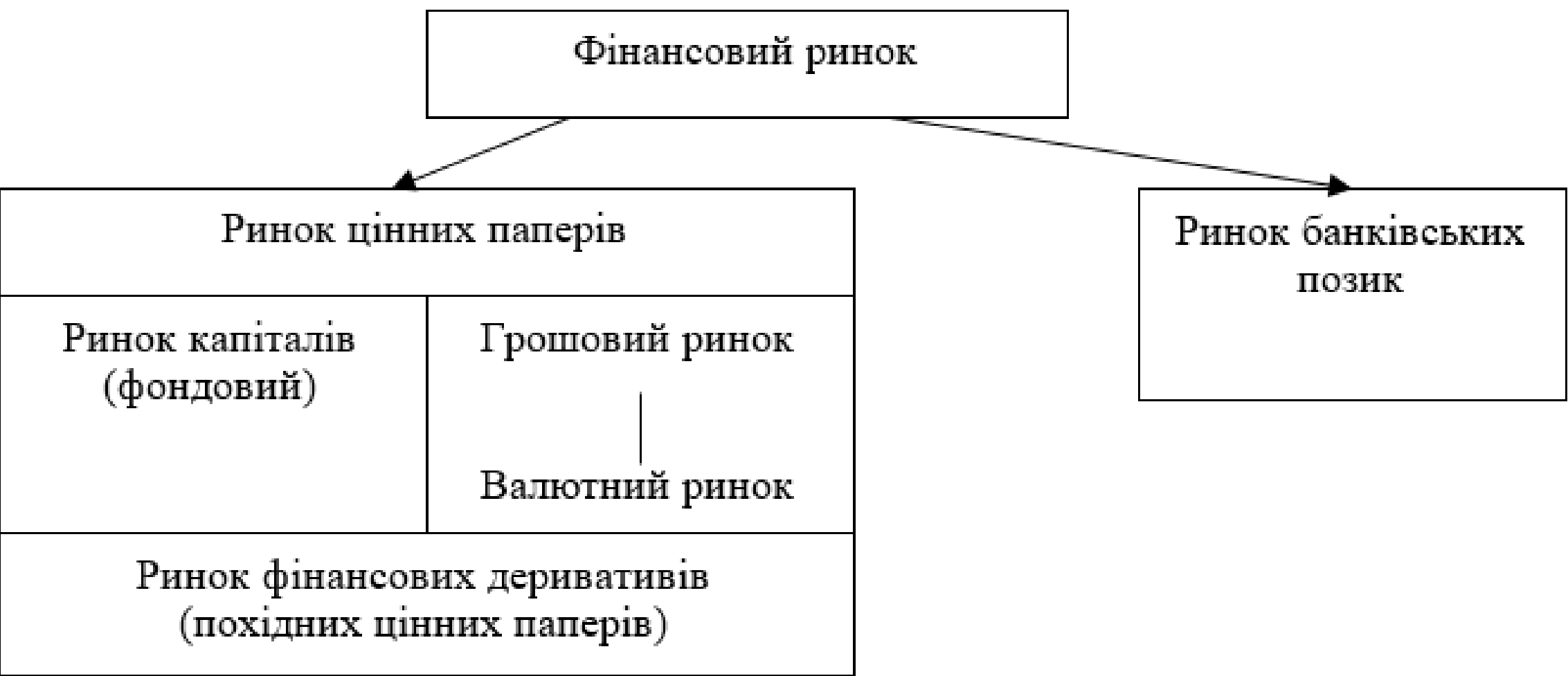
- перерозподіляє фінансові фонди усередині країни між регіонами;

.....

- забезпечує переміщення фінансових фондів з одних країн і регіонів в інші.

РОЗПОДІЛ ФОНДІВ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ МОЖНА ПОДАТИ У ВИГЛЯДІ ТАКОЇ СХЕМИ

На фондовому ринку емітуються і вводяться в обіг довгострокові фінансові інструменти з метою подальшого довгострокового вкладення залучених коштів для цілей економічного розвитку корпорації.

На грошовому ринку випускаються і вводяться в обіг короткострокові боргові інструменти для фінансування поточних потреб в оборотному капіталі, для погашення короткострокових боргів, регулювання ліквідності й інших поточних потреб у грошах.

На валютному ринку, що є складовою грошового ринку, обертаються девізи — платіжні кошти в іноземній валюті, призначені для міжнародних розрахунків, диверсифікації валютних резервів, страхування валютних ризиків, одержання спекулятивного прибутку на різниці курсів валют.

Відмінності між сферами полягають у тому, що фінансові фонди, які обертаються на ринку цінних паперів, виступають у формі юридичних документів: цінних паперів як засобів спілкування між агентами ринкових відносин.

Фінансові фонди, що обертаються на ринку банківських позичок, юридично набувають форми індивідуальних контрактів — договорів про позику між банком і юридичною (або фізичною) особою, що одержує позичку на певних умовах.

На ринку банківських позичок зосереджується та частина позичкового капіталу, що надається у вигляді позичок на різні терміни:

Короткострокові позички
звичайно пов'язані з
фінансуванням поточних потреб,
тобто поточних активів,

Середньострокові і довгострокові - з
фінансуванням довгострокових активів, тобто
з економічним розвитком. За своїм
економічним змістом вони схожі на випуск
довгострокових корпоративних цінних
паперів - і ті й інші використовуються для
залучення коштів на тривалі терміни з метою
інвестування в реальні активи.

Фінансові деривативи (Derivative), тобто похідні цінні папери, являють собою фінансові інструменти, в основі яких лежать більш прості цінні папери, що обертаються на фінансовому ринку, наприклад акції й облігації. До них відносять форварди, ф'ючерси, опціони й інші подібного роду цінні папери.

Розвиток ринку похідних цінних паперів викликаний потребою в нових формах договірних майнових відносин. Глобальний характер міграції капіталів, періодичні коливання валютних курсів і процентних ставок обумовили необхідність введення в обіг термінових цінних паперів, що захищають майнові права власників акцій і облігацій від ризиків.

Хеджування (Hedging) — страхування від ризиків угод за цінними паперами, укладеними на ринках спот — головне призначення казначейських деривативів. Необхідність вирішення складних завдань страхування від ризиків обумовила розвиток інженерної фінансової технології.

Сутність цінних паперів та їхні функції

*З юридичного погляду **цінний папір** — це документ, що являє собою стандартний контракт (договір) між особою, що випустила цінний папір (емітентом, і особою, що купила його, тобто вклала свої заощадження в цінний папір (інвестором). Емітент бере на себе певні зобов'язання. Інвестор набуває майнових прав, обумовлених у контракті, які охороняються законом.*

Цінні папери, як і гроші, виконують певні функції. Гроші виконують функції міри вартості, засобу обігу, засобу платежу, утворення скарбів та нагромаджень і світових грошей, цінні папери — функції засобу обігу фінансових фондів і міри їх поточної (ринкової) вартості, тобто капіталізації.

Гроші є перетвореною формою вартості товарів, цінні папери — перетвореною формою позичкового капіталу. Цінний папір — форма руху заощаджень. З економічного погляду цінний папір — це капітал, що приносить прибуток його власнику.

ЗАОЩАДЖЕННЯ Й ІНВЕСТИЦІЇ

- Інвестиції — вкладення коштів у реальні і фінансові активи.
- Заощадження — кошти, які тимчасово вивільнюються з процесів виробництва і споживання

В економіці відбувається рух грошових потоків від заощаджень в інвестиції, що стимулює економічний розвиток і зростання добробуту (рис.). Заощадження поміщаються в реальні й фінансові активи, їх раціональне використання стимулює зростання прибутку в агентів економічних відносин, відбувається розширення зайнятості, збільшуються доходи домашніх господарств, що сприяє зростанню заощаджень і відповідному збільшенню інвестицій в економіку. Проте якщо цей процес ламає економічна криза, тоді весь рух може стати зворотним.

Кругообіг заощаджень і інвестицій

МІЖНАРОДНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

У 1983 р. була створена Міжнародна організація комісій із цінних паперів — (International Organization of Securities Commissions — IOSCO). До її складу входять представники 78 країн світу. Україна є членом цієї організації. Заснування МОКЦБ відбило процес глобалізації і кіберналізації фінансових ринків. Комісія видає резолюції, що мають рекомендаційний характер. У них містяться основні принципи з міжнародного співробітництва у сфері регулювання фінансових ринків.

IOSCO

**International Organization
of Securities Commissions**

Комісія встановила принципи нагляду за електронними системами торгівлі похідними інструментами фондового ринку. У директивах відзначається, що похідні фінансові інструменти належать до тих продуктів, емітентами яких є біржа або ринок, тому їх оборот підпорядковується правилам ринку, що їх емітував.

Резолюція про міжнародні принципи ведення підприємництва, що безпосередньо стосується корпорацій, визначила сім основних принципів ведення бізнесу:

1. **Чесність і справедливість** — урахування інтересів усіх партнерів, запобігання яким-небудь обманним діям.
2. **Компетентність** — забезпечення найкращого виконання своїх зобов'язань.
3. **Можливість** — уживання заходів для ефективного використання економічних і фінансових ресурсів.
4. **Інформація про споживачів** — одержання найповнішої інформації про фінансовий стан корпорацій та їх інвестиційні можливості.
5. **Інформація для споживачів** — забезпечення необхідною інформацією, зокрема про можливі ризики.
6. **Уникнення зіткнення інтересів учасників фінансового ринку** — по можливості запобігання такому зіткненню; якщо воно виникає, притримуватися принципу дотримання інтересів клієнтів. Управління інтересами включає внутрішні правила конфіденційності.
7. **Відповідність** — корпорація — учасник ринку повинна відповідати усім вимогам ведення бізнесу, з тим щоб якнайкраще враховувати інтереси клієнта і ринку.

Прийнято спеціальні резолюції про “відмивання грошей”, “про шахрайство на фондовому ринку”

**У 1961 р. була створена Міжнародна
федерація фондових бірж, яка з жовтня
2000 р. стала називатися Світовою
федерацією бірж (World Federation of Exchanges).
До її складу входять 56 фондових бірж із
різних країн.**

**Федерація ввела ринкові принципи,
які визначають вимоги для бажаючих
до неї вступити.**

Фондові біржі повинні мати:

- легальний статут (Legal Status), який підтверджує, що організація розглядається як ринок цінних паперів у даній країні;
- свій власний статут із зазначенням органів управління, принципів підбору менеджерів, їхніх функцій, а також правила і методи регулювання;

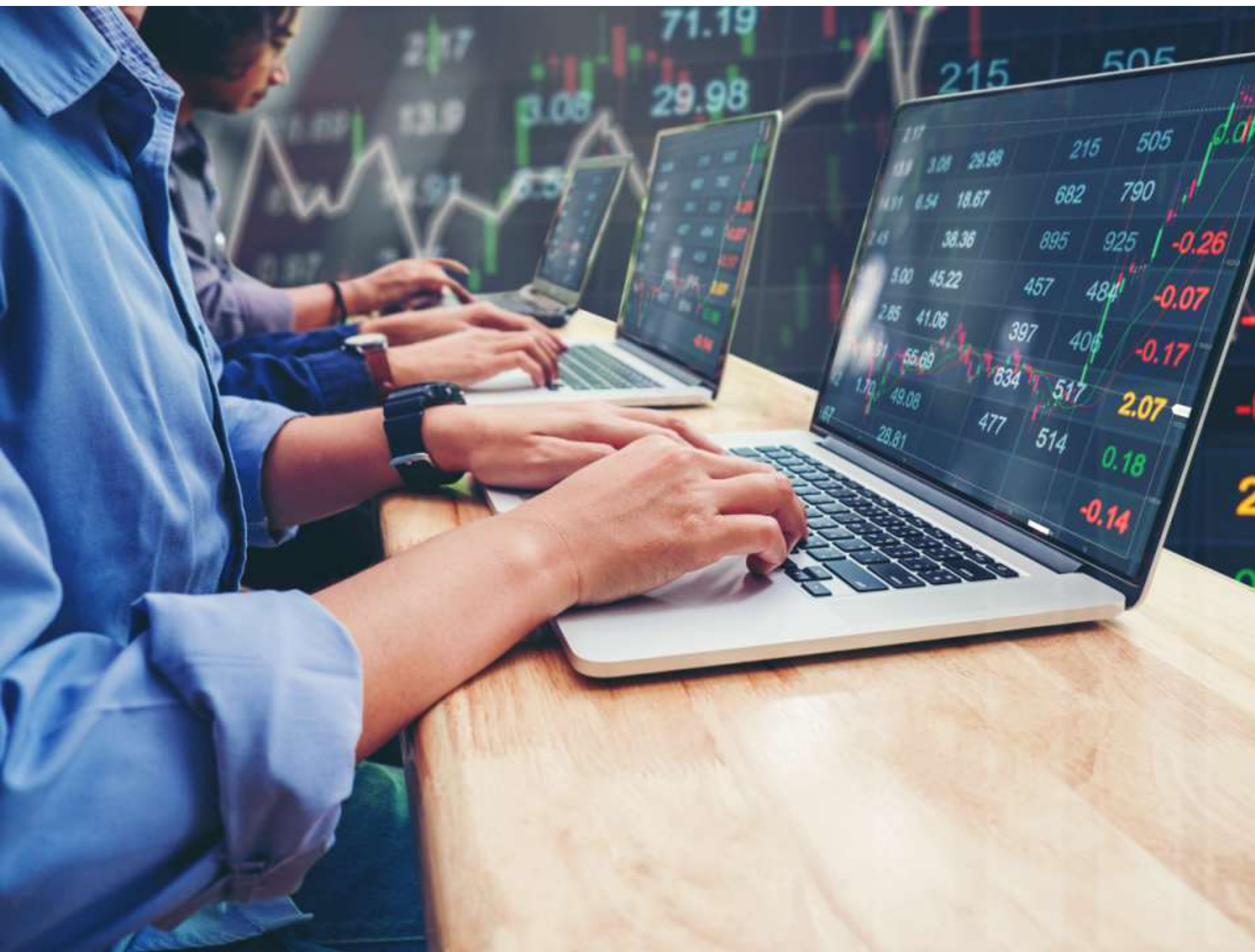

Біржа повинна:

- **визначити вимоги до учасників торгівлі, а саме: необхідну кваліфікацію, відповідний досвід роботи, визначення правил торгівлі, достатність капіталу, права й обов'язки;**
- **мати у своєму розпорядженні відповідну інформацію для постійного спостереження за учасниками ринку: про достатність капіталу, лімітні позиції, кількість і якість забезпечення;**
- **мати організаційну структуру, яка може правильно управляти операціями фінансового ринку;**
- **мати технічну інфраструктуру, яка може задовольнити потреби учасників ринку;**
- **мати у своєму розпорядженні технічні засоби, достатніми для ведення операцій;**
- **бути фінансово стійкою системою завдяки ефективному фінансовому плануванню, підтримувати поступальну тенденцію розвитку щонайменше три роки підряд.**

БІРЖОВИЙ РИНОК АКЦІЙ

Ринок акцій посідає особливе місце на ринку капіталів, на ньому обертаються майнові права — “дублікати справжнього капіталу”. Ринок акцій ділиться на первинний і вторинний.

Первинний — це ринок нових емісій.

Вторинний — ринок раніше випущених акцій. Співвідношення між першим і другим в середньому в країнах із ринковою економікою становить у відсотках становить 10 до 90. Співвідношення між доходами від обслуговування первинного розміщення цінних паперів і комісійними від операцій на вторинних ринках в інвестиційних інституціях США становить приблизно 4 до 10.

ОСНОВНИМИ ПОКАЗНИКАМИ, ЩО ХАРАКТЕРИЗУЮТЬ РОЛЬ РИНКУ АКЦІЙ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ, Є:

- *його капіталізація (загальна кількість акцій національних компаній (включаючи всі різновиди), помножена на відповідні сьогоденні ринкові ціни), тобто поточна вартість акцій на ринку капіталів і її відношення у відсотках до ВВП, тобто коефіцієнт капіталізації, яка визначається за показниками вторинного ринку;*
- *частка емісії акцій у фінансуванні капітальних вкладень.*

Ринкова капіталізація включає:

- тільки акції національних компаній;
- звичайні та привілейовані акції;
- акції без права голосування.

Ринкова капіталізація не включає:

- інвестиційні фонди;
- права, варанти, конвертовані фінансові інструменти;
- опціони, ф'ючерси;
- лістингові іноземні акції;
- фінансові інструменти компаній, єдина мета підприємництва яких полягає в триманні акцій, включених у списки (тобто лістингованих) іншими компаніями.

Отже, капіталізація акцій показує, як фінансове співтовариство оцінює “титули власності” на певний момент. Але цей “момент” може бути наповнений трагізмом: біржовою панікою, падінням курсів акцій, унаслідок чого акціонерний капітал знецінюється. У таких випадках інвестор, котрий вклав кошти навіть у “блакитні фішки” може втратити свій капітал.